

geslaagde excursie, die de moeite van het vroeg opstaan ruimschoots goedmaakte, roep ik deze de Kramsvogel uit tot 'mus van de dag'.

#### VERSLAG LEZING LUIT BUURMA (23-9-1993)

##### **Ellen de Bruin**

Na de mededeling dat deze middag om 14.00 uur 'de grote trek' begonnen was (het vliegverkeer van de Koninklijke Luchtmacht wordt om die reden stilgelegd), ofwel 'neem morgen vrij en ga het veld in en het wordt ook nog mooi weer', vertelt Luut Buurma over zijn werk bij de Koninklijke Luchtmacht.

Het heeft hem vijf jaar van zijn leven gekost toegang te krijgen tot het radarsysteem om het voor elkaar te krijgen via deze radarbundels de trekgedragingen van vogels in de gaten te houden, mede om vliegtuigen ervan te weerhouden aanvaringen te krijgen met onze geliefde vogeltjes. Zo'n aanvaring komt gemiddeld 1 keer per dag voor; 1 keer per week is er schade aan het vliegtuig (en aan de vogel) en 1 keer per jaar stort er een vliegtuig door neer. Zijn taak is ook vliegeniers ervan te overtuigen dat een passerende vogel toch zeer gevaarlijk kan zijn en daartoe heeft hij enkele vermakelijke dia's gemaakt.

De radar geeft beelden weer op basis van waterreflectie; een vogel heeft een reflectie van de helft zijn lichaamsgrootte. Grote groepen vogels veroorzaken grote blauwe plekken op het radarscherm. Normaal worden deze er uitgefilterd omdat zulke systemen nu eenmaal bedoeld zijn vliegtuigen te detecteren, en geen vogels. Het systeem schijnt uniek te zijn in de gehele wereld.

Trekvogels vliegen s'nachts veel hoger dan overdag, waarschijnlijk om allerlei mogelijke obstakels te vermijden. Vooral tussen 22.00 uur en 24.00 uur is er veel trek tot op 3 à 4 km hoogte. Overdag ligt dit in het algemeen veel lager, tussen de 0 en 100 meter. Van deze nachtelijke trek is verder niet zoveel te zien op een radar, tenzij men warmtebeeldcamera's gebruikt die zelfs de vleugelslag van een vogel en de snelheid ervan kunnen meten!! Het is duidelijk dat nog lang niet alles bekend is over het fenomeen 'trekvogels' en daarom eindigt het verhaal dan ook met een manifest voor beter samenwerking tussen de verschillende vogelverenigingen, om d.m.v. het verzamelen van gegevens verschijnselen zoals de trek beter in kaart te brengen en het niet alleen af te laten hangen van dit soort, overigens fantastische, technische hulpmiddelen.